

Tarkastuslautakunta	§ 15	18.04.2019
Tarkastuslautakunta	§ 21	23.05.2019
Kunnanvaltuusto	§ 24	24.06.2019
Kunnanhallitus	§ 269	17.09.2019
Kunnanvaltuusto	§ 48	07.10.2019

Vuoden 2018 arviointikertomus

243/02.06.01/2018

Tarklk 18.04.2019 § 15

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on mm. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla sekä arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisia pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aiheita.

Esityslistan oheismateriaalina on aineistoa arviointikertomuksen valmisteluun. Tarkoituksena on, että lautakunta ko. materiaalin, tilinpäätöksen ja muun saamansa materiaalin perusteella evästää arviointikertomuksen valmistelussa.

Puheenjohtajan ehdotus:

Lautakunta käydyn keskustelun jälkeen antaa ohjeita arviointikertomuksen laatimiseksi.

Päätös:

Hyväksyttiin.

Tarklk 23.05.2019 § 21

Lautakunnan ohjeistuksen pohjalta on valmistettu ehdotus arviointikertomukseksi. Ehdotus on esityslistan liitteenä.

Puheenjohtajan ehdotus:

Tarkastuslautakunta päättää esittää kunnanvaltuustolle, että

- valtuusto merkitsee arviointikertomuksen tiedoksi,
- valtuusto saattaa arviointikertomuksen kunnanhallituksen tiedoksi toimenpiteitä varten,
- valtuusto velvoittaa kunnanhallituksen ja lautakunnat käsittelemään arviointikertomuksen ja antamaan vastineet kertomuksen havaintoihin sekä raportoimaan valtuustolle kuluvan vuoden lokakuun loppuun mennessä havaintojen aiheuttamista toimenpiteistä.

Päätös:
Hyväksyttiin.

Arviointikertomus on pöytäkirjan liitteenä.

Kvalt 24.06.2019 § 24

Päätös:

Kunnanvaltuuston 2. varapuheenjohtaja Inkeri Yritys esitti Oikeudenmukainen Kittilä, Kokoomuksen ja Vihreiden valtuustoryhmien puolesta, että tilintarkastajalta pyydetään lisäselvitys siihen liittyen, miksi selvitysryhmän raportissa mainittua asiakirjahallinnon puutteellisuutta ei ole mainittu tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa eikä myöskään luottamushenkilöiden pidättämistä luottamustehtävistä ole nähty ongelmallisena ja muutoin esitys hyväksytään (esitys kokonaisuudessaan pöytäkirjan liitteenä).

Valtuuston puheenjohtaja Aki Nevalainen totesi, että on tehty tarkastuslautakunnan esityksestä poikkeava esitys, joten on äänestettävä.

Puheenjohtaja teki seuraavan hyväksytyn äänestysesityksen:

Ne, jotka kannattavat tarkastuslautakunnan esitystä, äänestävät 'jaa'.

Ne, jotka kannattavat Oikeudenmukainen Kittilä, Kokoomuksen ja Vihreiden valtuustoryhmien esitystä, äänestävät 'ei'.

Suoritettussa nimenhuutoäänestyksessä annettiin seitsemäntoista (17) jaa-ääntä, yhdeksän (9) ei-ääntä ja yksi (1) äänesti tyhjää.

Jaa-ääniä antoivat Sirkka Hangasvaara, Ville Jokela, Sakari Kautto, Pekka Kenttälä, Toni Kenttälä, Pirkko Jauhojärvi, Mikko Lompolo, Jussi Mäkitalo, Aki Nevalainen, Maarit Niskanen, Raija Palosaari, Antti Pekkala, Matti Pääkkölä, Pekka Rajala, Marita Toivanen, Juha Toivola ja Jukka Ylisuvanto. Ei-ääniä antoivat Tiina Huilaja, Pentti Kangas, Maija Linnala, Outi Marttila, Tuula Mertaniemi, Ahti Ovasainen, Jukka Poti, Esa Ylläsjarvi ja Inkeri Yritys. Tyhjää äänesti An-

na-Liisa Nilivaara.

Puheenjohtaja totesi, että äänestystuloksen perusteella tarkastuslautakunnan esitys hyväksyttiin.

Inkeri Yritys, Tuula Mertaniemi, Ahti Ovaskainen, Outi Marttila, Esa Ylläsjärvi, Pentti Kangas, Maija Linnala ja Jukka Poti ilmoittivat erivän mielipiteensä OMK:n, Kokoomuksen ja Vihreiden valtuustoryhmien esitykseen perustuen.

Khall 17.09.2019 § 269

Kunnanvaltuuston päätöksen 24.6.2019 § 24 mukaisesti vastineet Kittilän kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomukseen ja raportointi havaintojen aiheuttamista toimenpiteistä tuodaan syyskuun loppuun mennessä kunnanvaltuustolle.

Vt. kunnanjohtaja:

Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle vuoden 2018 arviointikertomuksen osalta seuraavaa:

Sosiaali- ja terveyslautakunta on kokouksessaan 28.8.2019 (§ 45) lausunut seuraavaa:

Kunnanvaltuusto hyväksyi kuntastrategian 20.8.2018, josta johtuen strategisia tavoitteita ei vielä kaikilta osin kyetty sisäistämään. Sosiaali- ja terveyslautakunnan toimintakulujen ylitykset johtuivat erikoissairaanhoidon ennakoitua suuremmista ostopalveluista lähinnä yliopistosairaaloista ja vanhus- ja vammaispalvelujen kuntalaisten subjektiivisten oikeuksien arvioitua suuremmasta käytöstä.

Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannuksia on tarkasteltu vuoden 2017 tietojen perusteella ja arviointikertomuksessa on mainittu perusterveydenhuollon kustannusten olevan vertailukuntia suuremmat. Kittilän perusterveydenhuollon toimintakyky ja palvelut ovat keskimääräistä paremmalla tasolla, esim. hoitohenkilökuntaa ja lääkäri-työvoimaa on ollut hyvin saatavilla. Vastaanottokyky vuodeosastolle ja avohoitoon on ollut hyvä eikä siirtoviivemaksuja ole syntynyt.

Sosiaalityön ja lastensuojelun ongelmana on ollut sosiaalityöntekijöiden vaihtuvuus. Asiaa on selvitetty monin tavoin, mm. toteuttamalla koko kuntaa koskeva työhyvinvointi-hanke, työpaikkaselvityksellä ja poistamalla epäpätevyysovahennykset. Sosiaalityöntekijöiden rekrytointi maaseutukuntiin on ylipäänsä haasteellista.

Koululautakunta on kokouksessaan 6.8.2019 (§ 81) päättänyt esittää seuraavaa:

Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa 2018 todetaan: ”Sivistystoimessa tarkastuslautakunta on aikaisemmin kiinnittänyt huomiota kustannustasoon, joka on keskimääräistä korkeampi. Poikkeamat muiden kuntien kehitykseen ovat syntyneet indeksitarkastelun perusteella tällä vuosikymmenellä. Vuonna 2017 näyttää tapahtuneen vähäistä kehitystä toiseen suuntaan. Vuonna 2018 koululautakunnan toimintakate kasvoi 7,7 % ja vapaan sivistystyön lautakunnan toimintakate kasvoi 5,6 %. Tilanne ei olennaisesti muuttunut edellisestä vuodesta.”

Asian avaamiseksi tutkittiin sekä Kuntaliiton että Opetushallituksen tilastoja. Ohessa ensin Kuntaliiton tilasto. Verrokkikunnaksi valittiin Lapin kunnista Sodankylä, Inari ja Kolari. Kaikissa näissä kunnissa on matkailutoimintaa ja valittavien kuntien asukasluvut ovat lähellä toisiaan.

	Kittilä	Sodankylä	Inari	Kolari
Perusopetus	1127	964	1098	1027
Varh.kasvatus	644	469	421	526
Lukio	217	148	157	180
Liikunta	155	72	152	120
Kansalaisopisto	138			94
Esiopetus	70	72	76	65
Kirjasto	68	70	90	88
Nuorisotoimi	54	34	52	110

Kuntaliiton tilaston mukaan Kittilän perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja lukion toiminta olivat hiukan lähialueiden vertailukuntien kustannuksia korkeammat. Suurin poikkeama muihin vertailtaviin kuntiin oli varhaiskasvatuksessa. Kittilän kunnan varhaiskasvatuksen kustannusrakenteessa esille tuli mm. vuorohoidon laaja tarve, ryhmäkokoja ei ole suurennettu uuden lain antamien mahdollisuuksien mukaiseksi, alle 1½-vuotiaille osoitettu lisäresurssi ja erityisopetuksen hyvä resursointi. Matkailu ja kaivos-toiminta ovat Kittilän kunnan keskeisiä elinkeinoja. Molempien elinkeinotoimintojen vuoksi vuorohoidon tarve on suurta.

	Sodankylä	Kittilä	Kolari	Inari	17 kuntaa
Opetus	56,3	46,8	43,7	50,6	51,6
Majoitus ja kuljetus	5,6	9,3	8	12,3	3,9
Oppilasruokailu	5,7	6,8	7,1	7,1	5,6
Muu oppilashuolto	8,2	0	5,4	2,2	4
Sis.hallinto	4,7	6,4	10,5	6	5,3
Kiint.ylläpito	11,8	17,3	16,1	15,3	20,6
Pienet hankkeet	2	0	0	0	2,5
Sairaalaopetus (kunnallinen)	0	0	0	0	0,4
Vaikeasti	0	4,4	0	0	0,8

keh.vammaisten opetus					
Muu vammaisope- tus	3,8	6,9	3,5	4	3,1
Lisäopetus	0	0	0	0	0,1
Valmistava opetus	0,3	0,3	2,1	0,1	0,7
Oppivelvollisuus- n ylittän.opetus	0	0	1,2	0	0,2
	98,4	98,2	97,6	97,6	98,8

Opetushallituksen tilastojen pohjalta Kittilän opetustoiminnan kulurakenteeseen näyttää olevan korkeampi vertailukuntiin verrattuna majoituksen ja kuljetuksen, vaikeasti kehitysvammaisten opetuksen ja muussa vammaisopetuksessa. Kittilän kunta on maantieteellisesti laaja kunta ja koulumatkat ovat pitkiä.

Tekninen lautakunta on kokouksessaan 21.8.2019 (§ 74) päättänyt todeta arviointikertomuksessa esiin tuotujen asioiden johdosta seuraavaa:

Sähköinen huoltokirja on käytössä, mutta ei siinä laajuudessa kuin se voisi ja pitäisi olla. Huoltokirjasta puuttuu valtaisa määrä kiinteistön tietokantaa mm. piirustuksia, jota on työllisyysvaroin skannattuna hyllymetreittäin. Lisäksi ohjelmasta on käytävä läpi lukuisat valikot ja niiden priorisoiminen. Kiinteistöpuolella on useampaan kertaan ollut haussa huoltomestarin ja ilmastointiasentajan työpaikka, paikkoja ei ole kuitenkaan saatu toistaiseksi täytettyä. Huoltokirjan tietokannan täydentäminen edellyttää huoltomestarin toimen täyttämistä tai palvelun hankkimista ostopalveluna. Ostopalveluna huoltokirjan tietokannan täydentäminen maksaa paljon ja kaikki hankittu tieto ei jää kuntaan kuten omalla työvoimalla tehden tapahtuisi.

Talousarviossa on, teknisistä syistä, menoissa ja tuloissa kahteen kertaan hallinto ja kiinteistöjen kunnossapito, toimintakate on oikein. Talousarvio 2019 on laadittu edellisvuosien tapaan. Sen sijaan vuoden 2020 talousarviota laadittaessa asia korjataan tilintarkastajan ohjeiden mukaan laittamalla molemmat erät poistojen jälkeen vyörytyseriin.

Sisäilmatyöryhmän valmistelussa on uusi "Kittilän kunnan sisäilma-ongelmien toimintamalli", malli valmistunee syksyn aikana. Sisäilma-ongelmien ehkäisyyn ja hallintaan tarkoitetun toimintamallin avulla pyritään saamaan selkeä sisäilma-ongelmien hallintaprosessi. Kunnanhallituksen 22.4.2013 päättämän "Kittilän kunnan vaatimukset kunnan uudis- ja korjausrakentamisessa" -ohjeen mukaan toteutuneissa kohteissa ei ole ollut sisäilmaongelmaa. Ohjetta noudatetaan uudiskohteissa ja mahdollisuuksien mukaan myös korjausrakentamisessa.

Investointikohteet toteutuivat selvästi suunniteltua alempana. Suurempiin kohteisiin ei saatu tarjouksia tai tarjoukset olivat kohtuutto-

man suuria. Maanhankintaan ei ollut perusteltuja ostokohteita. Resurssipula vaikutti etenkin pienten hankkeiden toteuttamista.

Kideve Elinkeinopalvelujen johtokunta on kokouksessaan 3.9.2019 (§ 16) todennut, ettei arviointikertomuksessa ole Kideven toiminnan osalta toimenpiteitä vaativia havaintoja.

Vapaan sivistystyön lautakunta tulee käsittelemään 23.9.2019 kokouksessaan seuraavan vs. sivistystoimenjohtajan lausuntoesityksen:

Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa 2018 todetaan: ”Sivistystoimessa tarkastuslautakunta on aikaisemmin kiinnittänyt huomiota kustannustasoon, joka on keskimääräistä korkeampi. Poikkeamat muiden kuntien kehitykseen ovat syntyneet indeksitarkastelun perusteella tällä vuosikymmenellä. Vuonna 2017 näyttää tapahtuneen vähäistä kehitystä toiseen suuntaan. Vuonna 2018 koululautakunnan toimintakate kasvoi 7,7 % ja vapaan sivistystyön lautakunnan toimintakate kasvoi 5,6 %. Tilanne ei olennaisesti muuttunut edellisestä vuodesta.”

Asian avaamiseksi tutkittiin Kuntaliiton tilastoja. Verrokkikunnaksi valittiin Lapin kunnista Sodankylä, Inari ja Kolari. Kaikissa näissä kunnissa on matkailutoimintaa ja valittavien kuntien asukasluvut ovat lähellä toisiaan.

	Kittilä	Sodankylä	Inari	Kolari
Liikunta	155	72	152	120
Kansalaisopisto	138			94
Kirjasto	68	70	90	88
Nuorisotoimi	54	34	52	110

Oheisia tilastolukuja on tulkittava varovasti. Kuntaliiton tilaston mukaan vertailtavuutta vaikeuttaa se, että kuntien kuluja tilastoidaan moninaisesti. Kansalaisopiston osalta tilastosta voisi tulkita, että kulut on tilastoitu Kittilän kunnan kuluiksi, koska yhteisen Revontuli-Opiston kuluja ei ollut kuntaliiton tilastoissa Sodankylän kohdalla.

Kirjastotoiminnan osalta Kittilän kulut eivät ole korkeammat kuin vertailukunnissa. Kulttuuritoiminnan kuluja ei tilastoista löydy, joten niitä ei voi arvioida tilastojen perusteella. Kittilässä on runsas kulttuuritarjonta ja järjestöjä avustetaan hyvin. Kulttuuritoimen menot kohdentuvat usein yhteen kirjastotoiminnan kanssa.

Nuorisotoimen osalta kustannukset ovat keskimääräiset, eivät vertailukunnan suurimpia. Liikuntatoimessa Kittilän kustannukset ovat hiukan muita kuntia korkeammat. Liikuntatoimessa Kittilän kustannuk-

set ovat hiukan muita kuntia korkeammat. Ero selittyy esimerkiksi Kittilän liikuntatoimen hallinnoimien isojen sisäliikuntapaikkojen sisäisillä vuokrilla sekä Kittilän liikuntatoimen avustusmäärärahoilla, jotka todennäköisesti ovat jonkin verran vertailukuntia korkeammalla tasolla.

Rakennus- ja ympäristölautakunta käsittelee arviointikertomuksen vastineen 19.9.2019 kokouksessaan, mutta arviointikertomuksessa ei ole sitä koskevia havaintoja.

Muut arviointikertomuksessa esitetyt havainnot ja vastineet niihin:

Strategian toteutumisen seurannan puuttuminen toimintakertomuksessa ja strategian toteutumisen seurantajärjestelmän puuttuminen:

Kuntastrategia on hyväksytty 20.8.2018 kunnanvaltuuston kokouksessa eikä vuoden 2018 toimintakertomusta laadittaessa ole vielä otettu mukaan strategian toteutumista, koska aikaa strategian hyväksymisestä on kulunut tuolloin vasta vähän. Vuoden 2019 aikana strategian jalkauttamista on edistetty esimerkiksi siten, että kehityskeskustelujen yhteydessä käydään läpi strategiaa, visiota ja kunnan toiminta-ajatusta ja pohditaan, millä tavoin se huomioidaan henkilöstön työssä.

Kunnanhallituksessa 13.8.2019 § 228 hyväksytyssä talousarvion laadintaohjeissa todetaan muun muassa, että Kittilän kuntastrategian mukaan kunnan arvot ovat luonto, inhimillisyys, vieraanvaraisuus ja edelläkävijyys (LIVE).

Strategian kuutena painopisteenä ovat yhteisöllinen ja osallistava Kittilä, positiivinen viestintä ja imago, huomio hyvinvointiin, viihtyisä ympäristö ja hyvät liikenneyhteydet, yritysmyönteisyys ja elinvoimatyö sekä digitaalisuuden kehittäminen.

Kunnan visiona on Kittilä – puhdasta kultaa. Taustalla on ajatus, että Kittilä on puhdasta kultaa monella eri tasolla. Visio perustuu kunnan tehtävään, joka on vaalia kuntalaisten hyvinvointia sekä kunnan elinvoimaa.

Kuntastrategia ja kunnan visio tulee sisällyttää vuoden 2020 talousarvion ja 2020-2022 taloussuunnitelman valmisteluun huomioimalla ne muun muassa talousarvion ja toimielimien, kuten lautakuntien, kunnanhallituksen ja valtuuston tavoitteissa, henkilöstön kehityskeskusteluissa ja osastopalavereissa ja koko kuntakonsernissa sekä kunnan tilaisuuksissa ja viestinnässä.

Toimielinten ja kunnan toimialojen tulee hyväksyä kuntastrategian jalkauttamiseksi ja päätöksenteon jännevöittämiseksi vuosikellot hel-

mikuun 2020 loppuun mennessä.

Valtuustokauden puolivälissä arvioidaan laajemmin, miten strategian toteuttaminen on edennyt. Seuranta voidaan tehdä sen jälkeen, kun talousarviossa asetetut tavoitteet on selkeästi strategiaan pohjautuvia.

Määrärahojen ylittyminen:

Määrärahojen ylittymisen estämiseksi varmistetaan, että vuoden aikana lautakunnat, kunnanhallitus ja kunnanvaltuusto käsittelevät toteutumatilannetta hallintosäännön 66 §:n mukaisesti. Investointien toteutuman seuranta vuoden aikana on otettu entistä tarkemmaksi.

Päätös:

Esitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Kvalt 07.10.2019 § 48

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.
